

OstravaBlog

Ostrava a okolí jinýma očima

- [Redakce a kontakt](#)
- [Inzerujte u nás](#)

Čechov znovu zavítá do Ostravy. Tentokrát ve Višňovém sadu

18. 3. 2009, 14:33 | [Kultura](#) > [Divadlo](#) | Dimitrios Vlasakudis

Ostravští diváci se v sobotní premiéře Komorní scény Aréna mohou seznámit s další hrou velikána ruské literatury Antona Pavloviče Čechova. Višňový sad je poetickým rozloučením s minulostí, obrazem měnícího se Ruska a jeho nadějí. V inscenaci se kromě bývalého uměleckého šéfa Arény Pavla Cisoovského objeví také hostující Norbert Lichý a Gabriela Mikulková.

„Nečinné“ drama Višňový sad je často považováno za vrcholné Čechovovo dílo. Napsal jej v roce 1903, rok před svou smrtí. Čechov Višňový sad zamýšlel jako komedii, často ale bývá interpretován jako drama. Důvod, proč Aréna znovu šáhla po Čechovovi a konkrétně Višňovém sadu, je jeho aktuální téma. „*Hra je o určitém konci světa, něco končí, něco začíná. Protagonisté zažívají ztrátu jistot dřívějšího života. Je to hra, která je v jisté rovině velmi aktuální. Prožíváme konec starých časů, třeba i v souvislosti s hospodářskou krizí. Višňový sad může vyjádřit to, co žijeme.*“ vysvětlil Tomáš Vůjtek, dramaturg Komorní scény Aréna.

Aréna má s nastudováním Višňového sadu na co navázat. Její Racek, stejně jako Tři sestry v Divadle Petra Bezruče, patří k nejlepším inscenacím poslední doby (s menším úspěchem nastudovalo Racka také Národní divadlo moravskoslezské). „*Určitě ale neděláme blok Čechovových her. Příští sezóna bude určitě bez Čechova,*“ řekl Tomáš Vůjtek, dramaturg Komorní scény Aréna.

V inscenaci si zahraje téměř celý soubor Arény včetně bývalého uměleckého šéfa souboru Pavla Cisoovského. Diváci také uvidí hostující Gabrielu Mikulkovou (čínohra Národního divadla moravskoslezského) a Norberta Lichého (Divadlo Petra Bezruče), který v Aréně hostoval již dříve v Pohřbeném dítěti. „*Jsou to nejlepší možní představitelé daných rolí. Jsme rádi, že u nás hostují,*“ uvedl dramaturg divadla Tomáš Vůjtek. Režisérem inscenace je umělecký šéf Arény Ivan Krejčí, autorkou kostýmů Marta Rozkopfová, hudbu složil Nikos Engonidis. Aréna uvede Višňový sad v překladu Leoše Suchařípy.

Anton Pavlovič Čechov: Višňový sad – Komorní scéna Aréna, premiéra v sobotu 21. března 2009 v 18.30

Divadlo Na zábradlí

Divadlo českých a světových premiér Program, on-line rezervace, video..
www.nazabradli.cz

Letenky Ostrava

Letenky za rozumné ceny. Online rezervace i odbavení.
www.csa.cz

Levný Právník

On-line Právní poradenství ze všech odvětví práva. Levně a rychle!
www.levnypravnik.cz

Vymáháme dluhy (v ČR)

Vymůžeme zpět Vaše peníze. Předem neplatíte nic. Pro občany i firmy.
www.checkout.cz

V V

Reklamy Google

Višňový sad

Ladislav Vrchovský

24.03.2009

A.P: Čechov: Višňový sad**Komorní scéna Aréna, Ostrava****premiéra 21. března****Překlad Leoš Suchařípa****Režie Ivan Krejčí****Scéna a kostýmy Marta Roszkopfová****Hudba Nikos Engonidis****Pohybová spolupráce Štefan Capko****Dramaturgie Tomáš Vůjtek****V roli Raněvské Alena-Sasínová-Polarczyk****Recenzuje Ladislav Vrchovský**

V Komorní scéně Aréna uvádějí Višňový sad s podtržením faktu, že se jedná o komedii. Hudbu k inscenaci napsal Nikos Engonidis, vzdáleně v ní zaznívá ruská lidová melodika a nejvíce působí v živém podání čtyř muzikantů při scéně plesu. Scénu a kostýmy navrhla Marta Roszkopfová. Důsledně vychází z charakteru postav: samotným hercům se v jejich kostýmech hraje výborně a je to na výkonech vidět. Za všechny zmiňuji kostým Varji, adoptivní dcery Raněvské, kterou hraje Gabriela Mikulková j.h. Je oblečena do dlouhých jednoduchých černých šatů, postrádajících jakýkoliv náznak koketnosti a zároveň podtrhujících ladnost hereččina těla. Ty šaty samy vyjadřují charakter i osud postavy. Ale totéž platí o všech ostatních kostýmech.

Hrací prostor je prázdný, jen v některých mizanscénách se od stěny doprostřed přinese stolec a pár židlí. U zdi stojí stará skříň, u protilehlé zdi je malá římsa nad krbem se svíčkami, vše je osvětleno jedním křišťálovým lustrem. Pro scénu v zahradě se prostě přinese jednoduchá dřevěná lavička a za ní se od stropu spustí bílá opona sloužící jako projekční plátno pro promítaný obraz přírodní scenérie. Je ovšem průhledná, takže je vidět, co se děje vzadu v domě. Komorní scéna Aréna si buduje herecký soubor vedena úsilím o získání těch nejlepších z nejlepších. Je zde i mnoho hostujících herců. V Aréně totiž vědí, že špatná hra dobře zahraná může být dobrým divadlem, ale i nejlepší hra zahraná špatně nikdy dobrým divadlem nebude.

Majitelku panství Raněvskou hraje Alena-Sasínová-Polarczyk. V jejím podání se po jevišti pohybuje žena neschopná vidět realitu v její nahotě, uzavřená do světa prázdných slov a patetických gest. Matka, která opakuje naučené fráze dokládající mateřskou lásku, na oko láskyplně objímá svoje dcery a zároveň je slepá ke všemu, co je trápí. Ze stejného kadlubu je i její bratr Gajej, kterého hraje Norbert Lichý j.h. Muž, který vidí svět skrze sukno kulečnickového stolu a karambol bílé koule s červenou.

Aňa v podání Terezy Dočkalové je onou dívkou v rozpuku naivně očekávající šťastný život, Varja, adoptivní dcera, se hroučí pod dopadem nedostatku peněz, šetří každou kopějkou, přičemž ji do zoufalství opakovaně uvrhuje rozchazovačnost její nevlastní matky, i marné očekávání nabídky ke sňatku ze strany Lopachina. Toho hraje Josef Kaluža a vytvořil sugestivní obraz dravého podnikatele, kterému nic neříká krása starých, ale pro něj úplně zašlých časů, a který s vybuchující radostí kácí jednu višňu v sadě za druhou. Michal Čapka vytvořil postavu Trofimova, věčného studenta, a v jeho podání se po jevišti pohybuje budoucí revolucionář, zahleděný do utopických idejí. K jednomu z vrcholů inscenace patří dialog mezi ním a Aňou o budoucnosti světa.

Účetní Jepichodov Michala Moučky je až karikaturou nekňuby a nemehla, není schopen jediné vlastní myšlenky, Duňaša, panská, kterou hraje Tereza Cisovská, překypuje sexappealem a neovladatelnou vášní k mužům, čehož patřičně využívá floutek Jaša, v podání Alberta Čuby narcistický a bezohledný spratek. Ze všech ostatních postav se patří zmínit ještě komorníka Firse v podání Pavla Cisovského. Této postavě by pomohlo méně akcentu na stařecké rysy a více přirozenosti, a pak splní svoje poslání, roli člověka, který celý život pracuje pro jiné bez ohledu na vlastní potřeby, a nakonec je zapomenut v prázdné domě jako jedna stará galoše, jediná věc, která spolu s ním mizí ve tmě posledního zhaseného světla představení.

Višňový sad Komorní scény aréna patří k tomu nejlepšímu, co je dnes na jevištích v České republice k vidění.

[Vytisknout článek](#)[Poslat e-mailem](#)

OstravaBlog

- [Redakce a kontakt](#)
- [Inzerujte u nás](#)

Višňový sad v Aréně dosud nerozkvetl

9. 5. 2009, 14:38 | [Kultura](#) > [Divadlo](#) | Adéla Koutná

Na repertoár **Komorní scény Aréna** přibyla tuto sezónu další hra ruského dramatika A. P. Čechova. Po úspěšném *Rackovi* nastudoval režisér **Ivan Krejčí** *Višňový sad*. Inscenace však tentokrát postrádá emotivnost, poutavost a kouzlo nevyřčeného, bez čehož je Čechov takřka nepředstavitelný. Višně jsou tak doopravdy trpké a sad je pokácen zcela zaslouženě.

Poslední Čechovovu hru mnozí považují za jeho nejlepší dílo. Je také jedním z nejnáročnějších. *Višňový sad* má poměrně jednoduchou fabuli. Z Paříže se do svého panství v Rusku vrací zadlužená Raněvská. Statku s krásným višňovým sadem ale hrozí, že bude kvůli dluhům prodán a sad pokácen. Stane se, panství koupí podnikatel Lopachin, který vydá příkaz kácet, Raněvská jede zpět do Paříže a na scéně zůstává pouze starý sluha Firs, který nikoho nezajímá. Různé generace se navzájem prolínají a odlišné, místy až zparodizované archetypy vytváří typicky čechovovské epizody plné propletených vztahů.

Višňový sad reflektuje zejména politicko-hospodářskou situaci tehdejšího měnicího se Ruska. Pokácení višňového sadu symbolizuje rozloučení se s něčím krásným, něčím, co už nebude; v kontextu s Čechovovým životem (hru psal na smrtelné posteli) může být i jakýmsi nostalgickým ohlédnutím za uplynulým časem. Absence hlubšího děje klade velké nároky hlavně na režiséra – a právě to je důvodem, proč tentokrát Aréna zklamala.

Zatímco *Racka* lze s dobrým hereckým souborem vystavět pouze na graduujícím ději a „chytlavých“ dialozích, *Višňový sad* je svou nedostačující epičností výrazněji náročnější – u tohoto dramatu je více než jinde třeba dodat vlastní interpretaci, originální nápad, naleznout klíč, který udělá z inscenace inscenaci a ne pouhé doslovné jevištní ztvárnění textu. Právě tento „klíč“ inscenaci schází. Krejčí převedl Čechovova slova na jeviště, aniž by přidal myšlenku nebo ideu, kterou chce prostřednictvím inscenace sdělit. Pokud divák nenalezne dostatečně atraktivní a obohacující téma, které jej dále inspiruje a „chytne“, nechápe pak, o čem inscenace je a proč je vůbec hrána. Následkem toho působí dialogy – ať už o osudu sadu nebo o propletených vztazích – bezúčelně, neboť nesledují zjevný záměr; rozhodně nevtáhnou publikum do děje. Divákova pozornost tak ochabuje již během první hromadné scény, kdy si postavy navzájem líčí zážitky a přemýšlí o budoucnosti. Po chvíli ani nejsou čitelné souvislosti mezi jednotlivými epizodami, není zřejmé, kdo koho miluje a proč, kdo co chce a proč atd. Inscenace proto nepůsobí uceleně.

Bohužel ani kvalitní herecké obsazení inscenaci nezachrání. Snad za to může typově podobné obsazení rolí jako ve zmíněném *Rackovi*: **Alena Sasínová-Polarczyk** (Raněvská) je opět hlavní ženskou postavou hořekující nad svým osudem, **Tereza Dočkalová** (Aňa) ztvárňuje naivní dívku plnou ideálů, **Michal Čapka** (Trofimov) nepochopeného filozofa, **Albert Čuba** (Jaša) znovu baví jako ne zrovna ideální sluha apod. Nejspíš kvůli tomu si herci nedostatečně propracovali vlastní charaktery a místy jako kdyby hráli osoby z jiných inscenací, přičemž je s *Višňovým sadem* pojí pouze odříkávaný text. Herecké výkony nejsou špatné, avšak častější návštěvníky Arény nezaujmu, ba dokonce mohou nudit.

Nedomyšlené charaktery také znesnadňují pochopení vztahů mezi postavami. U Čechova, jehož hry jsou založeny právě na psychologii postav, je jakákoliv nesrozumitelnost vážným nedostatkem. Z chování osob není čitelné, proč rozumná a odměřená Varja (**Gabriela Mikulková**) prahne po manželství s necitlivým, až hrubým Lopachinem (**Josef Kaluža**); sourozenci Raněvská a Gajev (**Norbert Lichý**) se povětšinou tváří jako cizí lidé; guvernánka Charlotta (**Dana Fialková**) se ani trochu nehlásí k mladé Aně, kterou vychovává, a její role působí zbytečně; nepochopitelné je také jednání služky Duňášy (**Tereza Cisovská**), vášnivě prahnoucí po přízni arogantního frajířka Jaši. Jestliže divák nechápe, proč se která postava chová tak, jak se chová, je (opět) velmi těžké pochopit smysl celé inscenace.

Problémové je také žánrové zařazení hry. *Višňový sad* je – stejně tak *Racek* – napsán jako komedie. Zatímco však *Racek* svým tragickým příběhem nedovoluje se po celou dobu pouze smát, *Višňový sad* k tomu naopak vybízí – komičnost a absurdnost hry nelze popřít. Jakoby se ale režisér Krejčí nedokázal rozhodnout, ke kterému žánru se přiklonit. *Sad* v Aréně je tak trochu komedie a tak trochu tragédie. Sotva přivedí jedna vážná scéna alespoň minimální napětí, nahradí ji scéna vtipná, která rozptýlí pozornost. Sotva začne Raněvská pateticky hořekovat nad svým neštěstím, přikvačí přihlouplý Jepichodov (**Michal Moučka**) s kytarou a trapně zamilovanou písničkou – a Raněvská rázem nikoho nezajímá. Po chvíli takového střídání divákovo soustředění polevuje. S nezájmem sleduje všeobecnou hysterii z bezvýchodné situace, s nezájmem pozoruje křepčící tanečníky na bále. Z výborné komedie je rázem plytká konverzační tragédie o zchudlé panímámě a pokácených stromech.

Ocenění hodná je práce s prostorem, kdy herci rovnoměrně zaplňují takřka prázdné jeviště. Absenci kulis nahrazují tradičně přesné kostýmy **Marty Roszkopfové** – nepřiliš nápadité, avšak dostačující. Zcela zbytečně a samoučelně působí tříčlenná kapela v druhém dějství. Jednak umístění v patře narušuje předem daný hrací prostor a za druhé – vrtící se, hovořící a na diváky zírající chlapečci zbytečně odvádí pozornost. Reprodukovaná hudba, která provází zbytek inscenace, by zde vůbec nevadila.

I přes nepopíratelné klady, kterých ale bohužel není mnoho, odchází divák ochuzen o emoce, kterých je Čechov plný a bez kterých je nepředstavitelný. Inscenace se jindy skvělému Ivanu Krejčímu výjimečně nepovedla. *Višňový sad* byl nicméně přezkušován a snad v dohledné době rozkvetne do krásy.

Anton Pavlovič Čechov: Višňový sad

Komorní scéna Aréna, premiéra 21. března 2009

Režie Ivan Krejčí

Hrají Alena Sasínová-Polarczyk, Tereza Dočkalová, Gabriela Mikulková j. h., Norbert Lichý j. h., Josef Kaluža, Michal Čapka, Dušan Škubal, Dana Fialková, Michal Moučka, Tereza Cisovská, Pavel Cisovský j. h., Albert Čuba, Tomáš Kroupa j. h., Marek Cisovský, René Šmotek

Dramaturgie Tomáš Vůjtek

Kostýmy Marta Roszkopfová

Hudba Nikos Engonidis

Hodnocení 35 %

Leoš Suchařípa, Hledání Čechova, Divadlo, prosinec 1969

V březnu 1886 formuloval ve svém dopise bratrovi Čechov osm hlavních zásad humánního člověka, tedy jakýsi kodex slušného chování. Odchytky od této humánnosti zprvu vnímal jako směšné, později jako zarmucující, a komické a tragické se díky tomu v jeho dílech často prolíná. Jak by asi obstály postavy Višňového sadu, kdybychom je poměřili těmito normami? A jak bychom obstáli my?

1. Má úctu k lidské osobnosti a z ní vyplývající zdvořilost, shovívavost, měkkost, dobrotu (nebouří kvůli ztracené gumičce nebo připálenému masu).
2. Trápí se i kvůli tomu, co nelze vidět prostým okem.
3. Je šetrný k cizímu majetku a platí včas dluhy.
4. Je upřímný a nelže ani v maličkostech, není žvanivý a nechává si pro sebe důvěrnosti, o které nikdo nestojí.
5. Bojí se afektu, frází a nenařiká, že mu nikdo nerozumí.
6. Nevyhledává známosti a protekce. Skutečné talenty jsou vždy skromné a drží se dál od výstav.
7. Má-li talent, váží si ho, pěstuje a dává mu přednost před ženami, vínem a slávou.
8. Pěstuje v sobě estetické chování, nespí oblečen, dbá čistoty, zušlechťuje svůj pohlavní pud, cení si ženské svěžesti, krásy a mateřství. Neopíjí se, zná pravidlo mens sana in corpore sano.

Svou poslední a zároveň vrcholnou hru dopsal Čechov v říjnu 1903 na Jaltě, kam se přestěhoval kvůli zhoršující se plicní tuberkulóze. Přes stupňující se zdravotní obtíže se v prosinci v Moskvě účastnil zkoušek hry a v lednu navštívil i premiéru, která byla zároveň holdem k jeho pětadvacetileté literární činnosti. Zánět pohrudnice uspíšil jeho cestu do německých lázní Badenweiler, kam se vydal v červnu 1904. Léčba však už nebyla možná a Čechov zde v noci na 2. (15.) července 1904 zemřel.

Snad i tyto okolnosti přispěly k tomu, že tato brilantně napsaná komedie, byla dlouho interpretována jako vážné drama. Ostatně i samotná moskevská premiéra režírovaná Stanislavským vyzněla v tomto duchu, což Čechova nijak nenadchlo. Výmluvně to potvrzuje úryvek z dopisu, který poslal v dubnu 1904 své manželce, herečce Olze Knipperové (role Raněvské ji provázela od premiéry po celý její herecký život).

Proč je na plakátech a v novinových inzerátech moje hra tak vytrvale označována za drama? Němirovič a Alexejev nevidí v mé hře vůbec to, co jsem napsal, a já jsem ochoten jakkoli odpřisáhnout, že oba ani jednou moji hru pozorně nepřečetli